

deels is verloren gegaan, maar waarvan uit een vijftal jaren toch nog meer dan 50 brieven van Calvijn zelven bewaard zijn. Meer dan iemand hier te lande hebben in dien ouden tijd De Falais en zijne vrouw met Calvijn in betrekking gestaan, en door hen ook verwanten en vrienden, o. a. hun broeder Frans van Bourgondië, die zich doorgaans noemde naar het Zeeuwsche familiegoed van Bredam, hunne zuster Antoinette van Bourgondië, en de jonkvrouwe van Willency, die aan de familie van Marnix verwant was ³³). Zelfs is De Falais, na in het begin van 1544 te zijn uitgeweken, vier jaren later bij Genève komen wonen. Ongelukkig is ten slotte, in 1551, een conflict in den weg gekomen, doordat De Falais, die uit Genève veel dienst had van den later zoo beruchten geneesheer Bolsec, diens partij koos bij de procedure welke onder leiding van Calvijn tegen hem gevoerd werd. Daardoor is het verkeer toen geheel afgebroken; maar de zaak is voorts persoonlijk gebleven: voor Calvijns betrekking tot de Nederlanden heeft die breuk geene gevolgen gehad.

Wat die hooggeplaatsten reeds zoo vroeg gedaan hebben, was terzelfder tijd ook niet zeldzaam bij minder aanzienlijken. Daaruit zijn met name te noemen: Jean de Saint-André, die in 1544 naar Genève is uitgeweken, waar hij om zijne gaven en vroomheid door Calvijn bijzonder gewaardeerd werd, en ook door diens toedoen een paar jaren later zijn ambtgenoot is geworden ³⁴); Jean Cavent, die in 1545 te Lausanne was, waar hij hoorde van de slagen die in het vaderland zijn gezin getroffen hadden, en toen van Calvijn een troostbrief kreeg ³⁵); Albert Rizaëus Hardenberg, uit de Overijselsche stad van dien naam, die, toen hij in 1543 voor de Reformatie gewonnen was, zich met groote beslistheid bij Calvijn aansloot, en zijn vriend en geestverwant is gebleven, ook als predikant te Bremen en te Emden ³⁶); en de zeer bekende schrijver van het oudste Martelaarsboek, Jean Crespin, een rechtsgeleerde uit Atrecht, die in 1545 een banvonniss kreeg om zijne bijwoning van Gereformeerde prediking, maar reeds in het vorige jaar naar Genève gevlucht was, en die na een tijd van omzwerving zich in 1548 daar als drukker gevestigd heeft, voor Calvijn de gewone uitgever zijner werken en voortdurend zeer met hem bevriend ³⁷).